

Маріупольський
університет

«Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень: виклики для України»

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

25 квітня 2024

Київ 2024

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. КИЇВ)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ КОМПАНІЙ З МІЖНАРОДНОГО
ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ (М. КИЇВ)

ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА (М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК)

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАКЛАД ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ «ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ» (М. КИЇВ)

**РОЗВИТОК РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ
ЗРУШЕНЬ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ**

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
25 квітня 2024 р., м. Київ
(українською, англійською мовами)

КИЇВ 2024

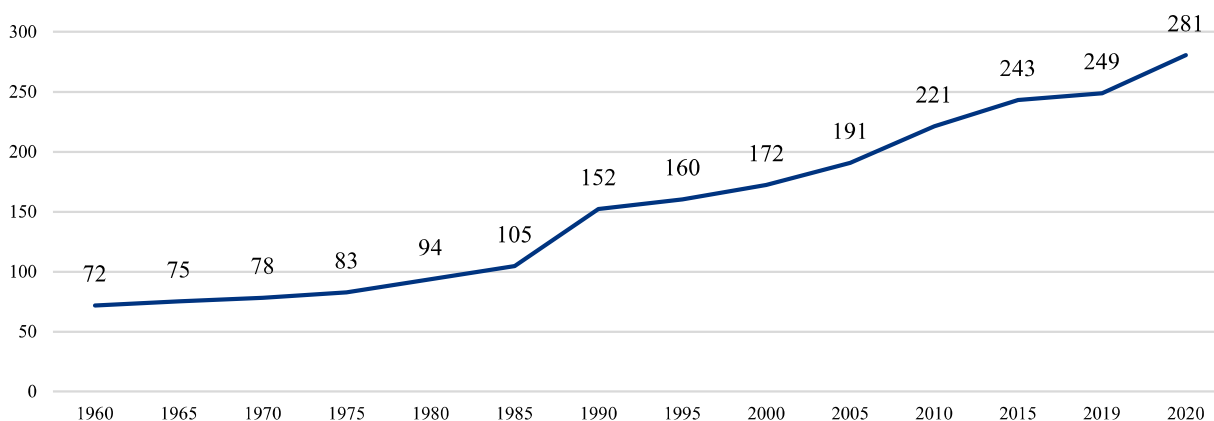
КАЛІНІНА Світлана,
доктор економічних наук, професор,
декан економіко-правового факультету,
Маріупольський державний університет

ФОРМУВАННЯ ГЛОБАЛЬНОГО КОНТУРУ ТРУДОРЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Сучасний етап світогосподарського розвитку характеризується утвердженням трудоворесурсної складової у якості провідного чинника формування міжнародної конкурентоспроможності. Створення, удосконалення, розвиток інноваційної складової результатів виробничої діяльності вимагає кадрів, здатних забезпечити реалізацію бізнес-процесів на високому рівні ефективності.

Домінуючі позиції у світовій економічній системі належать країнам, здатним до продукування інновацій. Одночасно характерною ознакою останніх десятиліть є неспроможність економік розвинутих країн забезпечити вирішення завдань економічного розвитку власними трудовими ресурсами внаслідок низхідних трендів демографічного розвитку – зменшення народжуваності і старіння населення. За даних умов об'єктивною потребою стає залучення іноземної робочої сили з необхідними професійно-кваліфікаційними характеристиками, тобто питання трудоворесурсного забезпечення виходить за межі національних кордонів.

Підтвердженням зростання значення трудоворесурсних переміщень є характер розвитку міграційних процесів у світі: за період 1960-2020 рр. чисельність трудових мігрантів збільшилась майже в 4 рази (з 72 млн. осіб до 281 млн осіб) (рис.1), – в той час як відносне значення даного показника – лише на 1,2% у загальній чисельності населення світу (з 2,4% до 3,6%) (рис. 2).

**Рис. 1. Динаміка кількості міжнародних мігрантів у 1960-2020 рр.,
млн. осіб [1]**

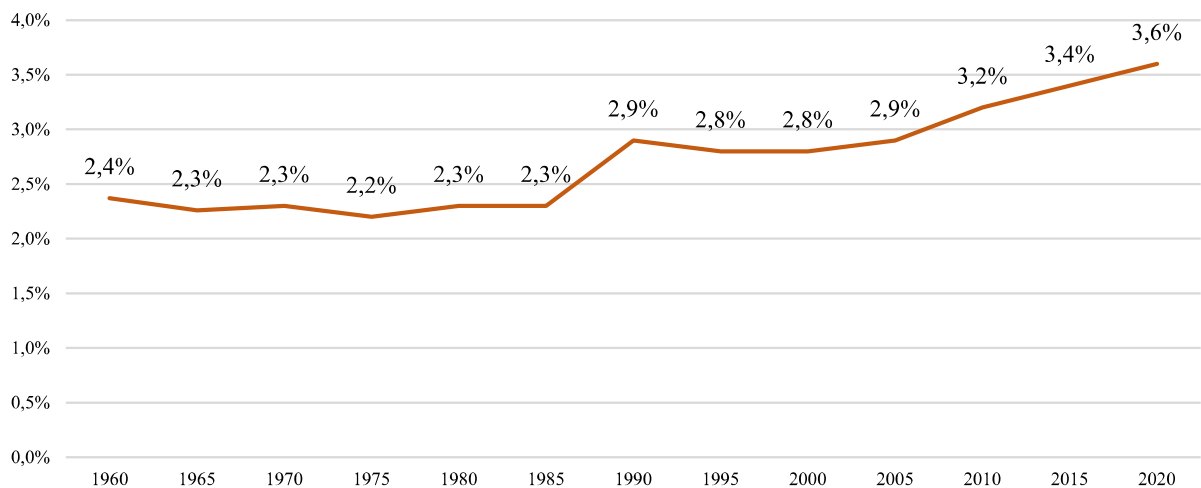

Рис. 2. Частка міжнародних мігрантів у загальній чисельності населення світу, 1970-2020 рр. [1]

Фактично мова йде про формування *глобального контуру трудових ресурсів* забезпечення, основу якого становить висококваліфікована робоча сила. Так, у світі навіть склався пул країн «постійної імміграції», міграційна політика яких прямо спрямована на залучення кваліфікованих іммігрантів як основи економічного зростання – США, Канада, Австралія, Нова Зеландія; аналогічну політику реалізують також Франція і Німеччина (рис. 3).

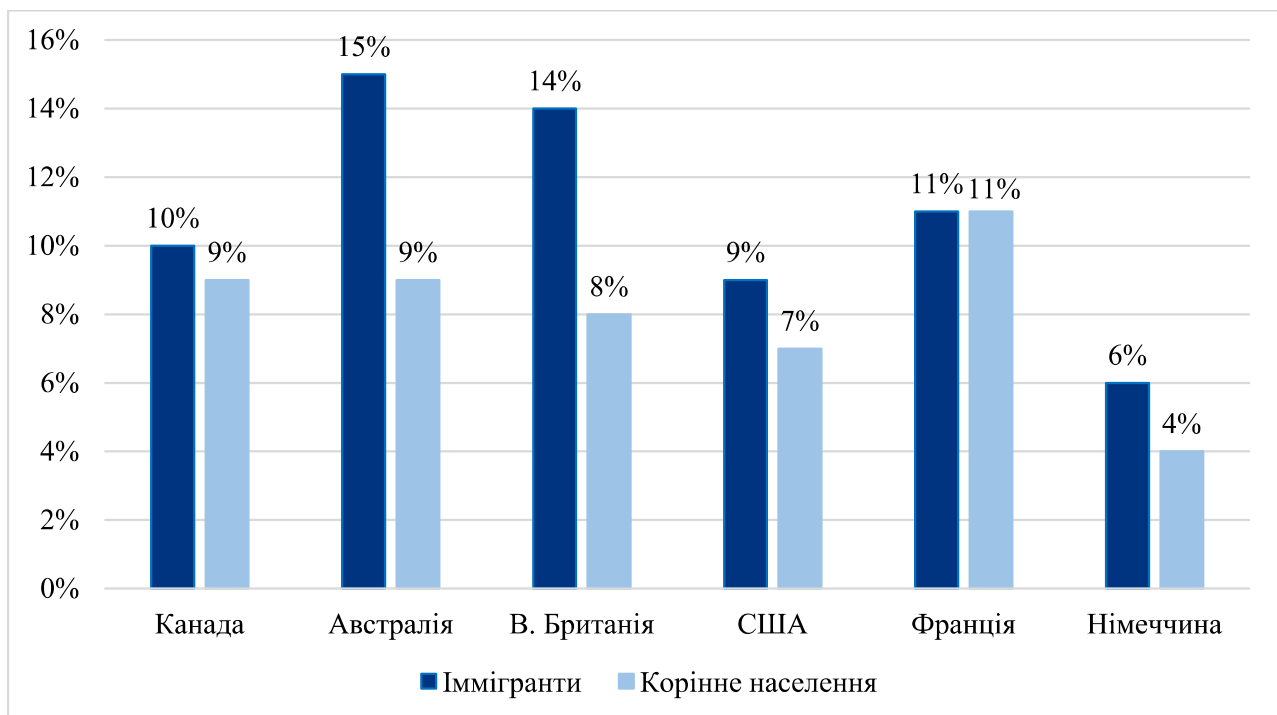

Рис. 3. Зміна частки населення з вищою освітою, іммігранти та корінне населення, вікова група 15-64 років, 2010-2020 рр. %* [2]
 * по Новій Зеландії відсутні дані 2010 р. для проведення порівняння

Очевидно, що за даних умов у світі посилюються процеси «відтоку мізків» з менш економічно потужних країн до країн, здатних забезпечити гідні умови праці і більш високий рівень фінансового, інфраструктурного та матеріального забезпечення інтелектуальної праці як основи формування міжнародної конкурентоспроможності національних економік за рахунок продукування та впровадження інновацій.

Відповідні процеси спостерігаються також в Україні: в 2020 р. чисельність науковців в країні у порівнянні з 1991 р. зменшилась в 3,5 рази, – що є тенденцію, яка суперечить зокрема загальноєвропейським тенденціям зайнятості. Так, у 2023 р. Україна знаходилась на 3-4 місці в світі за Індексом «відтоку мізків» серед 177 країн.

Враховуючи вищезазначене, як нагальне постає завдання забезпечення рівноправного включення України до глобальної системи трудових ресурсів за рахунок формування оптимальної моделі економічного розвитку, побудованої на засадах економічного прагматизму – пріоритету національних економічних інтересів. Дана модель повинна мати людиноцентричний характер, стратегічно важливим важелем її реалізації має стати перетворення України на освітньо-науковий хаб, що дозволить не лише зменшити рівень відтоку науковців і освітян з країни завдяки створенню умов для реалізації їх трудового потенціалу, а й зайняти країні належні позиції в системі міжнародного поділу праці через кардинальне зростання рівня продуктивності праці.

Список джерел

1. World Development Indicators (dashboard), World Bank, Washington, DC. URL: <https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/> (дата звернення 10.04.2024).

2. Статистика з міжнародної міграції. ДЕСП ООН. International Migrant Stock 2020. New York. URL: www.un.org/development/desa/pd/content/international-migrant-stock (дата звернення 11.04.2024).